

A barnamedve

Mammal Conservation WG

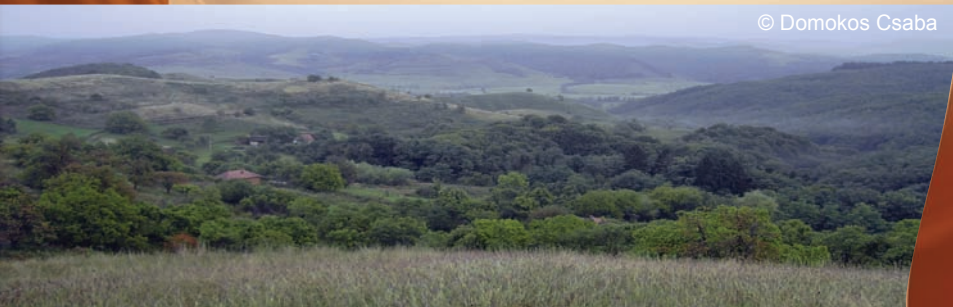

Elterjedés és státusz:

A barnamedve (*Ursus arctos*, Linnaeus, 1758) a medvék családjának legelterjedtebb képviselője. Valamikor az északi félteke nagy részét benépesítette: Észak-Amerikát (a Jeges-tengertől Közép-Mexikóig), Európát, Észak-Afrikát, Közép- és Észak-Ázsiát, illetve Japánt. A különböző

emberi tevékenységek és az üldözés miatt mára egykori élőhelyének töredékére szorult vissza. Ez a sajnálatos jelenség ma is folytatódik, a természetes élőhelyek tönkretételének, az egyre nagyobb méretű emberi térhódításnak, a vadászatnak, orvvadászatnak, és sok más oknak köszönhetően. Az északkeleti (Oroszországból átnyúló) populációt leszámítva, a barnamedve európai állománya ma kis, egymástól elszigetelt, sok esetben megpecsételt sorsú populációkból áll. A kárpáti populáció a legnagyobb összefüggő európai állomány és egyben egyike azon keveseknek, amelyek kulcsszerepet játszhatnak a faj európai túlélésében. A hivatalos becslések szerint az európai medveállomány hozzávetőlegesen 40%-a Romániában él. A barnamedve manapság világszerte (így Romániában is) nemzetközi egyezmények és hazai törvények által egyaránt szigorúan védett faj.

Általános jellemzők:

A barnamedvének robusztus feje, kiemelkedő orra és kicsi, lekerekített füle van. Szemei kicsik, farka rövid, hatalmas teste pedig erőteljes felépítésű, feltűnő vállpúppal. Lábain 5 ujj található, amelyek hosszú, enyhén görbült karmokban végződnek (nem visszahúzhatóak, elérhetik az 5-6 cm-es hosszúságot). A mellső lábak karmai kétszer akkora is lehetnek, mint a hátsóké.

A felnőtt egyedek testhossza 1,0-2,8 méter között váltakozik, vállmagassága elérheti akár az 1,5 m-t is, farkhossza pedig 65-210 mm. A felnőtt hímek általában nagyobb termetűek és erőteljesebb felépítésűek, mint a hasonló korú nőstények. Testsúlyuk 80-600 kg között változik – a Romániában élő medvék testsúlya a hímeknél átlagosan 135-390 kg, míg a nőstényeknél 95-205 kg. Az állatok tömege a hozzáférhető táplálékfeleség mennyiségétől és minőségétől függ, valamint az adott évszaktól. A legnagyobb méretű példányok Alaszka partvidékén, a Kodiak szigeteken, Szibéria partvidékén, vala-

© Bereczky Leonardo

mint a Kamcsatkai félszigeten találhatóak.

Színezete a barna minden árnyalatát felöleli, a sárgásbarnától egészen a szinte teljesen feketéig. Általában a fej és a váll világosabb, míg az oldalak, a has tájéka és a végtagok sötétebb színezetűek. A színezet nagymértékben függ az adott élőhelytől. Szőrzetét egy réteg sűrű, rövidebb, selymesebb aljszőrzet, valamint hosszabb, durvább fedőszőrök alkotják.

Fogazata 36 fogból áll, de egyes medvék fogazata hiányos.

Szabadon 20-30 évig is élhetnek, a fogságban tartott egyedek pedig a 30-50 évet is megérhetik. A természetes elhalálozási okok között megemlíthetők a kemény telek, alultápláltság, különböző betegségek, előrehaladott kor, esetenként a bocsok felnőtt hím medvék által való elpusztítása és elvétele a kannibalizmus.

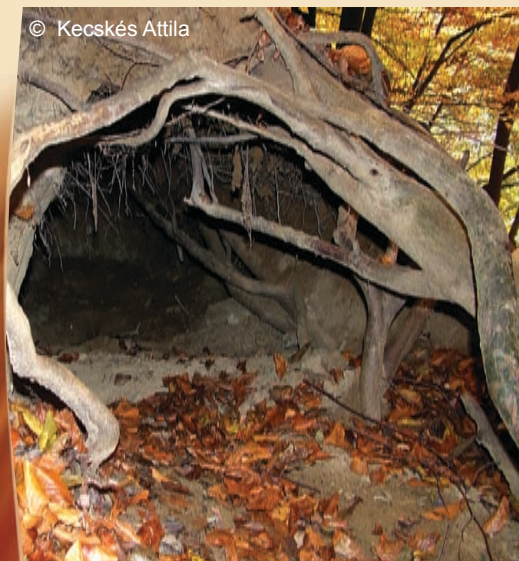
Életmód:

A felnőtt barnamedvék a párosodási időszak kivételével magányosan élnek, de mozgáskörzeteik gyakran átfedődnek, és ezeket nem védik más medvékkel szemben. A felnőttek egyedül szerzik meg táplálékukat és egyedül használják barlangjukat, búvóhelyüket, míg a bocsot nevelő nőtények együtt táplálkoznak és egy barlangban telelnek bocsaikkal. A mozgáskörzet nagysága elsősorban az adott területen fellelhető táplálék bőségétől függ, de fontos szempont a kor, ivar, rangsor, erőnlét, táplálkozási szokások, az adott élőhely földrajzi sajátosságai és az alkalmas búvóhelyek jelenléte, valamint esetenként az emberi zavarás mértéke. A medvék között szigorú rangsor uralkodik: a rangsor felső fokán a felnőtt, domináns hímek találhatóak, ezeket követik a bocsos anyamedvék, míg a rangsor legalsó fokán az ivarérettséget még el nem ért, fiatal egyedek vannak. A hímek mozgáskörzete több nőtény mozgáskörzetével is átfed, így kisebb a valószínűsége annak, hogy egy nőtény agresszív hímmel találkozzon, amely veszélyeztethetné saját, vagy pedig bocsai biztonságát. A felnőttkort elért, fiatal nőtények általában anyjuk mozgáskörzetének szomszédságában maradnak, míg a hímek akár több 100 km-re is eltávolodhatnak.

© Domokos Csaba

Egy adott terület medveállományának sűrűsége az

év folyamán változó. Függ az illető élőhely földrajzi jellegzetességeitől és az adott időpontban éppen fellelhető táplálék bőségétől. A medvék általában kölcsönösen elkerülik egymást, ezáltal a minimálisra csökkentve az esetleges sérülésekkel járó vagy akár halálos kimenetelű találkozások

lehetőségét. Ennek ellenére, időszakosan, nagy számban összegyűlhetnek bőséges táplálékforrások közelében (állati tetemek, erdei vagy termesztett gyümölcsökben gazdag területek, mezőgazdasági területek, hulladéktárolók). Ilyenkor az agresszív, domináns állatok elsőbbséget élveznek, az alárendelt, gyengébb egyedek pedig csak a dominánsak távollétében táplálkoznak. A harcok esetenként a kisebb medve halálával végződnek.

Gyakran készítenek maguknak nappali pihenő-, fekvőhelyeket. Ehhez védett, száraz helyeket választanak ki, jó rálátással a környezetre.

Aktivitásuk az időjárási körülményektől, a táplálék bőségétől és helyenként az emberi tevékenységek zavaró hatásától függ. Olyan helyeken, ahol intenzív az emberi zavarás, gyakran teljesen éjszakai, rejtőzködő életmódra térnek át, míg máshol a nap bármely időszakában meg lehet figyelni aktív medvéket.

Egymás között elsősorban szagjelzésekkel, különböző testtartásokkal, jól észrevehető jelölésekkel (például karcolások fatörzseken), valamint hangokkal kommunikálnak. Két egyed találkozásakor a legtöbb esetben az egyik

domináns, míg a másik alárendelt testtartást vesz fel. Harcok általában hasonló rangsorú, azonos nemű és hasonló korú egyedek között fordulnak elő.

A téli álmom egy alkalmazkodás a téli időszakra jellemző táplálékhiányhoz. Fontos szerepet játszik a bocskok túlélésében is – ezek a téli időszakban születnek meg és eleinte képtelenek a hőszabályozásra, ezért védett helyre van szükségük. A barnamedvék kiáshatják saját maguknak a barlangokat, vagy pedig sziklarepedéseket, természetes barlangokat használnak. Esetenként kidőlt fák gyökerei között, vagy akár a szabadban (például egy fa lombkoronája alatt) is telelhetnek. A téli álmom (melyet sokan nem tartanak valódi hibernálásnak) közben az állat testhőmérséklete 4-5°C-al csökken, szívverése pedig a normális 40-50 szívverés / percről 8-10-re csökken. A medvék a téli álmom idején nem táplálkoznak, nem isznak, nem vizelnek, nem ürítenek, és a felhalmozott zsírkészletekből élnek. A téli pihenés október-december között kezdődik, és általában március-május között ér véget, a tél keménységétől függően. Az állatok eközben elveszthetik testsúlyuk egy jelentős részét: átlagosan 22%-át a hímek és 40%-át a nőstények esetében (ezen utóbbi elsősorban a szaporodás energiaköltségességével magyarázható). Bizonyos területeken, a táplálékban gazdag évek vagy az enyhe telek miatt, a medvék egész évben aktívak maradnak. A téli álmom megzavarása, illetve a barlang elhagyása a felnőtt egyedek számára kockázatos, a fiatalok számára pedig gyakran végzetes kimenetelű. Tavasszal először a hímek hagyják el vackukat, és utoljára a frissen bocsozott anyamedvék.

Táplálkozás:

A barnamedve mindenevő és ezt fogazata és emésztőcsatornájának módosulása is tükrözi. Jól fejlett szemfogakkal rendelkezik, amelyeket védekezésre, zsákmányolásra és a tetemek feldarabolására használ, a

nagy őrölfelülettel rendelkező zápfogai viszont a többnyire növényekből és gerinctelenekből álló étrenddel hozhatóak összefüggésbe. Emésztőcsatornája a húsevőkre jellemző tipikus ragadozó emésztőcsatorna, amely azonban kissé megnyúlt, hogy a túlnyomóan növényi eredetű étrend hatékonyabb emésztését és felszívódását szolgálja. Mivel nem rendelkezik a növényevők szakosodott szerveivel (mint például a vakbél), nem tudja megemészteni a növényi sejtfalakat, viszont képes hasznosítani a növényi fehérjéknek szinte a felét, valamint a keményítőket és cukrokat nagy részét.

A barnamedve az év aktív periódusában (tavasztól ősziig) 3 különböző élettani (fiziológiai) fázison megy keresztül: hipofágia (a tavaszi, csökkent táplálkozási fázis), a nyári, normális tevékenységi fázis, valamint a hiperfágia (az őszi, fokozott táplálkozási fázis). Ősszel rendkívül fontos, hogy magas táp- és energiaértékű táplálékhoz jusson, mivel ilyenkor halmozza fel a téli időszakra szükséges zsírtartalékokat.

A medve esetenként a megmaradt táplálékot betakarja, elrejtve más állatok elől, és ezzel egyúttal lebomlását is lassítja. Miután megmaradt táplálékát ágakkal, levelekkel és földdel fedi be, gyakran a közelében marad, őrizve azt.

Növényi tápláléklistája nagyon gazdag: a lágyszárúakat és fűféléket elsősorban tavasszal és kora nyáron fo-

gyasztja, virágzás előtt (amikor a legtáplálóbba); később gyümölcsökre és bogyókra (alma, körte, szilva, kökény, berkenye, erdei bogyók, málna, szeder, áfonya, vörösáfonya, stb.) tér át. Ősszel (de esetenként a tél és tavasz folyamán is) nagy mennyiségben fogyaszt bükk- és tölgymakkot, diót, mogyorót és gesztenyét. Ha lehetősége nyílik rá, megdézsmálja a zab-, kukorica-, dinnye-, burgonya- és répaföldeket is. Táplálékának nagy részét (sok élőhelyen hozzávetőlegesen a 85%-át) a növényi eredetű táplálék teszi ki.

A könnyen emészthető és magas tápértékű húst előnyben részesíti. Ehhez azonban csak alkalomadtán férhet hozzá: aktív vadászat, állati tetemek felkutatása (elpusztult vagy más ragadozók által elejtett állatok), vagy pedig a mesterséges etetés révén. A közhiedelemmel ellentétben, az alkalomadtán húst fogyasztó medve nem válik „vérmedvévé”. A háziállatok, amelyek tenyésztésénél az egyik fő szempont a könnyű kezelhetőség volt, gyakorlatilag védtelenné váltak a medvével (és a többi nagyragadozóval) szemben. Ott azonban, ahol a háziállatokat még mindig a hagyományos módszerekkel őrzik (juhászok, pásztorkutyák, elkerített eszténa), a medvének csak ritkán sikerül a nyájból zsákmányolnia. Így, európai szinten a háziállatok nem jelentenek egy fontos táplálékforrást a medvék számára.

Időszakosan a különböző rovarok és ezek tojásai és lárvái is fontos fehérjeforrást jelenthetnek a medvének: előszeretettel fogyasztja a hangyákat, méheket és darazsakat, valamint ezek tojásait, lárváit és bábjait. Szívesen fogyaszt mézet is.

Szaporodás:

A barnamedve egy hosszú életű faj, amely későn válik ivaréretté, szaporodási ciklusa elnyújtott, reprodukciós (szaporodási) rátája pedig alacsony. A nőstények legfennebb 2, 3, illetve 4 évente bocsoznak. A tüzelés 10-30

napig tart, egyedtől függően. Ezt megelőzően, vagy ezt követően egyik nem sem mutat szexuális érdeklődést a másik nem irányába.

A párosodás május közepe és július között történik. Ebben az időszakban a nőtények két, vagy akár több hímmel is párosodhatnak. A sikeres megtermékenyítést követően az embriók a blasztocita (hólyagcsíra) állapotig fejlődnek, de ezek nem ágyazódnak be a méhfalba, mint a legtöbb emlős, így az ember esetében is. Szabadon maradnak a méhben, fejlődésük leáll és csak körülbelül 5 hónappal később indul újra, amikor az anyamedve elvonul téli pihenőhelyére. November tájáig megtörténik a beágyazódás a méhfalba és megkezdődik a valódi, aktív vemhesség, amely csupán 6-8 hétig tart.

A bocsok január és március között jönnek a világra. Az alom nagysága 1-4 között változik, de a legtöbb esetben 2-3. A medvebocsok születéskor hozzávetőlegesen 0,5 kg-ot nyomnak, a szemük még nincs kinyílván és teljesen az anyuktól függenek. 3 hónapos korukra elérik a 15 kg-os súlyt és teljesen kifejlett tejfogakkal rendelkeznek. Koponyájuk kezdetben kerek, majd később elkezd nyúlni. Az első nyár folyamán a legtöbb medvebocsnak a nyaka körül egy világosabb színezetű (általában fehér) örv figyelhető meg, ezt életük második évéig általában elvesztik.

Az anyamedve 1,5-2,5 évig táplálja tejjel kicsinyeit,

ezek pedig 2-3 éves korukig maradnak anyjukkal. Eközben az anyamedve intenzíven védelmezi bocsait, még felnőtt hím medvével vagy az emberrel szemben is. A hímek általában négy és fél évesen érik el a serdülőkort, ivarérettségük pedig hamarabb kezdődik és többet tart, mint a nőstényeké.

Ember elleni támadások:

A barnamedve viselkedése nehezen kiszámítható, és termete, illetve hatalmas ereje miatt harapása, vagy pedig mancsának ütése komoly, esetleg végzetes sérüléseket okozhat az ember számára. A bocsos anyamedvéket, a táplálkozó vagy esetleg a táplálékát védő medvéket minden esetben el kell kerülni. Az etetett (főleg a kézből etetett!), vagy pedig a hulladéktárolókat látogató, kondicionált medvék az embert táplálékforrással asszociálják, elvesztik az embertől való természetes félelmüket és esetenként egyenesen agresszívvá válhatnak. Mindezek ellenére, az ember elleni támadások nem

© Antal István

ragadozó jellegűek, hanem általában önvédelemből, a bocsok védelmezéséből vagy pedig egy állati tetem (táplálékforrás) emberek elleni védelmezéséből történnek. Több tényező járulhat hozzá egy medve agresszivitásának fokozásához. Ezek – csökkenő fontosságú sorrendben – a következők:

bocscok jelenléte, állati tetem (táplálék) jelenléte, hirtelen találkozás (meglepés – a medve úgy érzi, hogy nem tud menekülni és ezért támadni fog), barlangnál történő zavarás, illetve kutya jelenléte.

2004 nyara – 2007 tavasza között összesen 8, embert célzó medvetámadást vizsgáltunk ki, melyek közül 2 halálos kimenetelű volt (az esetek közül 2 az említett időszak előtt történt, 2001-ben, illetve 2003-ban). 2 esetben nem sérült meg senki – ezek a balesetek 2006 őszén történtek, hajtásos vaddisznóvadászatok közben, és a vadászokat megközelítő medvéket lelőtték, mert úgy ítélték, hogy támadnak. 4 esetben bizonyított, hogy bocscos anyamedvék támadtak emberre, és további 2 esetben feltételezhető, hogy ugyancsak kicsinyeiket védő anyamedvék okozták. Az egyik esetben az áldozatot kísérő kutya megtámadta a bocscokat, mire az anyamedve támadással reagált; 3 eset kukoricaőrzés közben történt (lásd: táplálék és bocscok védelme), és egy további esetben feltételezhető, hogy az anyamedvétől előzőleg ismeretlen személyek kutyák segítségével megpróbálták elvenni a bocscokat – a medvék menekülés közben találkoztak a mezei munkát végző áldozattal, és az anyamedve megölte.

Amint azt az előbbieket is bizonyítják, a legtöbb baleset megelőzhető azzal, hogy a medvét egyszerűen elkerülik, békén hagyják. A medve általában megpróbálja elkerülni az emberrel való találkozást. Ha mégis támadásra kerül sor, a legtöbb esetben a medve rövid időn belül otthagyja a meg-

© Kerekes István

támadott embert és elmenekül.

Háziállatokban és mezőgazdasági termésben tett károk:

Gyakran a háziállatok szomszédságában élve, a medvék megtanulják kihasználni a könnyű zsákmányszerzésre kínálkozó alkalmat. A háziállatok gyakorlatilag teljesen védtelenek a nagyragadozókkal szemben (lásd: Táplálkozás). A medvék a szarvasmarhákat a nyak- és háttájékon, illetve a fejen harapják meg; a hasüreget néha felnyitják, eltávolítva a gyomrot és a beleket. A támadások általában a borjakat és a fiatal egyedeket célozzák, és gyakoribbak az erdős, bozótos vidéken, erdő közelében, mint nyílt terepen. Egy állati tetemből táplálkozó medve még nem feltétlenül bizonyíték arra, hogy az állatot a medve ölte meg. A juhokat célzó támadások túlnyomó többsége a barnamedve táplálkozó területén történő legeltetés, illetve az itt való éjszakáztatás közben, a szeptember-október közötti időszakban történik, az őszi hiperfágia (a medve teelésre való készülése) idején – ezt mutatják az általunk 2004 nyara – 2007 tavasza között megvizsgált esetek.

A Romániában még mindig általánosan elterjedt juhászati, állatörzési módszerek és hagyományok általában hatékonyan bizonyulnak a medvetámadások megelőzésében. A megfelelően, juhászok és kutyák által őrzött nyáj, illetve a zárt területen való éjszakáztatás esetében a legtöbb medvét sikerül időben elriasztani a nyáj közeléből. Sok esetben sikerül még az elrabolt háziállatot is visszaszerezni – habár ez nem mindig veszélytelen vállalkozás, ha a medve megpróbálja megvédeni a már sajátjának tekintett zsákmányt.

A mezőgazdasági haszonnövényekben tett károk

© Kun Csaba

elsősorban a zab-, kukorica-, dinnye-, burgonya- és répaföldeken történnek, illetve a gyümölcsösökben és a szőlősökben. A legtöbb esetben a károkat nem kizárólag medvék okozzák, hanem vaddisznók is (a két faj által tett károkat viszonylag nehéz megkülönböztetni). Sokszor nem maga az elfogyasztott mennyiség, hanem a letaposott haszonnövények (a gyümölcsfák esetében

pedig a letört ágak) teszik ki a károk jelentős részét. Az előbb említettekhez hasonlóan, a hagyományos módszerekkel való őrzés (kutyákkal, zajkeltéssel) gyakran hatékony a károk megelőzésében, viszont nagy idő- és energia-befektetést igényel, és néha az őrzők számára veszélyes helyzeteket is eredményezhet.

Úgy a háziállatokban, mint a mezőgazdasági termékekben tett károkról általánosan kijelenthető, hogy számuk, illetve súlyosságuk nő azokban az években, amikor a medvék nem jutnak elegendő természetes táplálékhoz, főleg az őszi időszakban.

Kárelhárítási módszerek:

A hagyományos kárelhárítási módszerekről már szó esett az előző pontban. Egy másik, Romániában még viszonylag kevesek által ismert-alkalmazott, rendkívül

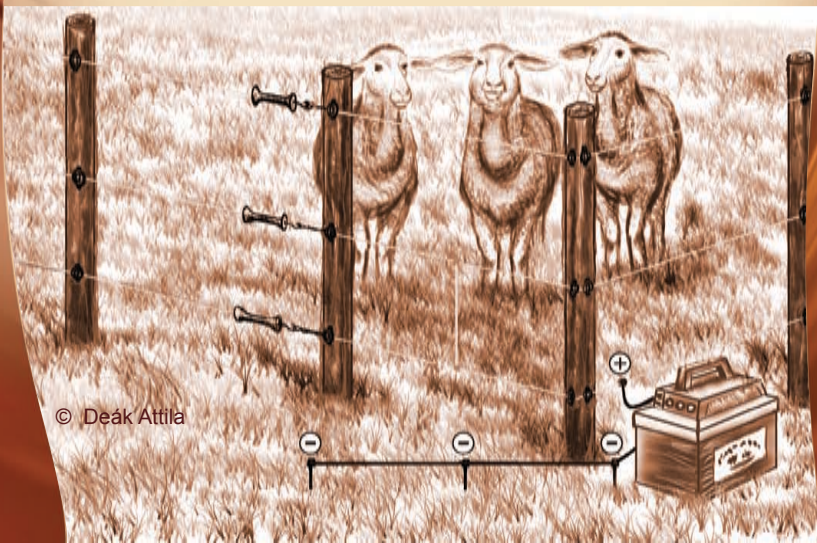
hatékony módszer a villanypásztor. Ez sikeresen használható úgy a háziállatokban, mint a mezőgazdasági termékekben tett medvekárok megelőzésére (a termőföldek esetében vaddisznókárok elhárítására is). A következőkben a villanypásztort, illetve ennek működését és helyes használatát ismertetjük.

Villanypásztor:

Néhány párhuzamosan kifeszített, 5000-10000 V feszültség alatt levő huzalból áll. Az áramot szárazelem, akkumulátor vagy 220 voltos hálózati áramforrás szolgáltatja, és generátor alakítja magasfeszültséggé. A védendő területet (legelő, eszتنا, termőföld, gyümölcsös) körbe kell keríteni az elektromos huzalokkal. A villanypásztor előnye, hogy könnyen és gyorsan felállítható, könnyen költöztethető és nagy területek bekerítésére is alkalmas.

Felépítése és működése:

A tulajdonképpeni kerítés egymással párhuzamosan kifeszített elektromos vezetőhuzalokból áll, amelyeket elektromos szigetelőanyagból készült huzaltartók rögzítenek a fa vagy műanyag tartóoszlopokra. A generátor szabályos időközönként (1-3 másodperc) magasfeszültségű impulzusokat (5000-10000 V) bocsát ki, amelyeket a huzalok vezet-

nek tovább. Az áramerősség olyan alacsony, hogy a rendszer teljesen ártalmatlan a huzalokat megérintő állat vagy ember számára. Ugyanakkor viszont nagyon kellemetlen és nehezen elfelejthető áramütést okoz.

A rendszert tápláló áramforrás többféle lehet, a felállítási hely adottságaitól függően: használható szárazelem, akkumulátor, 220 voltos hálózati áramforrás (konnektor), vagy napelem, amit érdemes akkumulátorral kombinálni.

Felszerelése és karbantartása:

A tartóoszlopokat egymástól olyan távolságra kell elhelyezni, hogy a huzalok állandóan feszesen álljanak. A tartóoszlopokat könnyű beszerezni: készülhetnek házilag, fából, vagy pedig lehet vásárolni műanyagból készült tartóoszlopokat is, melyeknek az alsó, kihegyezett vége fémből van, így könnyen rögzíthetőek a talajban.

A generátor negatív pólusát földelni kell. A jó földelés kulcsfontosságú, ezért legalább három, minimum 1 méter hosszúságú, rozsdamentes fémből készült rudat kell a talajba leütni, és egymással, valamint a generátor negatív pólusával összekötni. Ha jó a földelés, a fémrúd érintésre nem ráz.

A huzalok száma tetszőleges, de az általunk medve-

és vaddisznókárok megelőzésére felszerelt villanypásztorok 3 szálból álltak – jobban mondva 2 szalagból (alsó és felső), illetve egy huzalból (középen). A szalag erősebb, mint a huzal, és jobban látható. A legalsó szalagot a talajtól kb. 20-30 cm-re, a többit pedig további 30-40 cm-es távolságokra szereltük. Itt persze egy fontos szempont volt az is, hogy a területre a vaddisznók malacai se tudjanak behatolni.

© Kecskés Attila

Nem szabad megfélekednünk arról, hogy a villanypásztor nem képez fizikai akadályt a menekülő állat számára. Ha idejében nem veszi észre, a megriasztott medve vagy vaddisznó nem tud megállni előtte. Ezért a villanypásztor láthatóvá kell tenni. A kerítés körüli területnek tisztának és beláthatónak kell lennie. Ha a villanypásztor juhok (vagy egyéb háziállatok) elkerítésére használjuk, figyelembe kell vennünk azt is, hogy a megriadt, kis helyre elkerített juhok áttörhetnek rajta. Az ilyen esetek megelőzése érdekében javasolt a hagyományos karám használata is, vagy pedig nagyobb területet kerítsünk el.

Magasfeszültségű villanyvezeték alatt ajánlott a villanypásztor a magasfeszültségű huzalokra merőlegesen elhelyezni, nem pedig párhuzamosan.

A rendszer minimális karbantartást igényel, ami főleg a huzalok alatti növényzet időszakos lekaszását

jelenti. Másképpen a huzalokhoz érő fűszálak rövidre zárják a rendszert, csökkentik a továbbmenő feszültséget és rövid idő alatt lemerítik az akkumulátort. Megfelelő karbantartás mellett az akkumulátort elegendő néhány hónap alatt egyszer feltölteni.

A felállított villanypásztort ajánlatos folyamatosan működésben tartani – ellenkező esetben a ragadozók megtanulják, hogyan hatolhatnak keresztül rajta.

2005-ben 2 esztenát láttunk el villanypásztorral, a Görgényi havasok lábánál (Bekecs, Maros megye) – a két esztenát elsősorban farkasok, de medvék is látogatták (egy farkasokkal foglalkozó projekt során, amelyet a csíkszeredai Polgár-Társ Alapítvány támogatott). A villanypásztorok felszerelése után, ameddig a háziállatok az elkerített területen tartózkodtak, a nyájak nem szenvedtek semmiféle veszteséget.

2006-ban Szolokmán (Makkfalva község, Maros megye) egy hozzávetőlegesen 6 ha-os kukoricást kerítettünk el villanypásztorral. A terület több mint 30 helyi gazda tulajdonát képezte. A villanypásztor felszerelése után úgy a medvék, mint a vaddisznók által okozott károk teljesen megszűntek.

Minden esetben a pályázati támogatással megvásárolt villanypásztort a helyi gazdálkodóknak adományoztuk, így ezek folyamatosan használhatják az elkövetkezőkben is. A felszerelések a maroszentgyörgyi székhelyű AGROM COM-tól voltak vásárolva.

© Deák Attila

Felhasznált irodalom:

-**Pasitschniak-Arts, M. 1993.** Ursus arctos. Mammalian Species No. 439, The American Society of Mammalogists

-**Swenson, J. E., Gerstl, N., Dahle, B. és Zedrosser, A. 2000.** Action Plan for the conservation of the Brown Bear (Ursus arctos) in Europe. Nature and environment, No. 114, Council of Europe Publishing

-**Sepsi, Á. és Kohl, I. 1997.** A Kárpáti barnamedvéről (Über den Karpatischen Braunbaren), Erdélyi Múzeum Egyesület

-**Knapp, A. 2006.** Bear necessities. An Analysis of Brown Bear Management and Trade in Selected Range States and the European Union's Role in the Trophy Trade, TRAFFIC Europe

-**Rozyłowicz, L., Ivanof, N., Chiriac, S. 2004.** Protecția carnivorelor mari din Vrancea, LIFE Nature LIFE02/NAT/RO/8576

-**Mertens, A. és Ionescu, O. 2000.** Ursul - Biologie, ecologie și management, Editura Haco

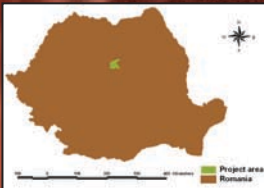
-**Domokos, Cs., Kecskés, A. 2005.** Ragadozók és emberek – lehetséges békésen együttélniük Romániában?, Milvus Csoport Madártani és Természetvédelmi Egyesület

A kiadvány a „Medvekutatás és -védelem a Kelemen és Görgényi havasokban” című projekt (2006-2007) keretén belül jelent meg. A projekt és a kiadvány költségeit a hollandiai Alertis – Fund for bear and nature conservation alapítvány támogatta. Az említett tevékenységek egy hosszú távú medvék program első lépését képezték. A program következő fázisában eltervezett főbb tevékenységek:

- legalább 20 villanypásztor felszerelése medvék által károsított mezőgazdasági területeken
- rendszeres nevelési tevékenységek a helyi iskolákban
- információs-nevelő jellegű kiadványok megjelentetése és szórása
- tudományos kutatás (mozgáskörzetek, koncentrációs területek, barlangok feltérképezése, stb.)
- medvékre alapozott ökoturisztikai programok kidolgozása és futtatása

A program célterülete

Szöveg: Domokos Csaba, Kecskés Attila

Design: Deák Attila

Fedéltervet készítette: Deák Attila, Nicolae Șerban - Pârâu és Domokos Csaba fotóinak felhasználásával

„Milvus Csoport” Madártani és Természetvédelmi Egyesület

Székhely: 540343 Tg. Mureș, str. Crinului 22

Postacím: 540620 Tg. Mureș, O.P. 3, C.P. 39

Elérhetőségek: tel./fax. +40(0)265-264726

office@milvus.ro

www.milvus.ro

Alertis

Fund for bear and nature conservation

